2014

ISSN 2278-5655

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal (AMIERJ)

(Bi-Monthly)

Peer-Reviewed Journal

Impact factor:0.948

Aug-Sep Issues

Chief-Editor

Ubale Amol Baban

PEER-REVIEWED INTERNATIONAL JOURNAL

[Editorial/Head Office: 108, Gokuldham Society, Dr.Ambedkar chowk, Near TV Towar,Badlapur, MS

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal (AMIERJ) (Bi-Monthly)
Peer-Reviewed Journal Vol No III Issues IV
AUG -SEP 2014 ISSN 2278-5655

विकास कि विनाश

Economic

प्रा.संदे आर.एन.
अर्थशास्त्र विभागप्रमुख,
आदर्श कॉलेज,विटा.

मनुष्य वस्तीजवळ असणारे उभय अरण्ये उद्यानांचे आत lनागरीकरण होत असून तेथे राहणारे वन्यजीव "नागरीप्राणी" झाले आहेत. त्यांनाही नागरीकरणाचे शहरीकरणाचे दुष्परिणाम भोगावे लागत आहेत कारण आपल्याला पर्यावरण पायदळी तुडविल्याशिवाय विकासच होत नाही.

जगातील १५ प्रदूषित अती उच्चशहरांपैकी १४ शहरे भारतात आहेत हे अत्यंत गंभीरआहे. आपणाला लाज वाटावी असे आहे. माणसाची गर्दी आणि जगण्याची घाई यामुळे प्रदूषण जलदगतीने वाढते आहे. भारताचे "नंदनवनश्रीनगर" हे सुद्धा अत्यंत प्रदूषित शहरांमध्ये समाविष्ट आहे.

World wide fund for nature (WWF) अर्थात जागतिक वन्यजीव निधी अहवालानुसार १९७0 ते २0१४ या काळात जगातील एकूण पृष्ठवंशीय प्राण्यांपैकी सरासरी ६0ट प्राणी नष्ट झाले आहेत यात मासेपक्षी उभयचर सरपटणारे सस्तन अशा सर्वांचा समावेश आहे.

मानवनिर्मितविकासाचासर्वात मोठाआघातलॅटनिअमेरीकाखंडालाबसलाआहेतेथील ९0त्वन्यजीवसंपुष्टातआलेआहेत हे खूपचधक्कादायकआहे. मानवाचीहीवाटचालहळूहळू त्याचदिशेनेचालूआहे. विकासाच्यानावाखालीनिसर्गालाओरबाडणेसुरूचआहे.खरंचमनुष्य इतकाबेफीकीरझालायकाऋयाचे उत्तरहोअसेचआहे. पर्वाच म्हणजे २७ डिसेंबर २0१८ रोजीएकसांबरपुणेशहरातभयभीतहोऊनसैरावैरापळतहोते. त्यातच त्याचागुदमरूनमृत्यूझाला.

समुद्रातीलमाशांच्यापोटातमोठयासंख्येनेआढळूनआलेआहेत . जेमासेखाणा–यालोकांनाहीखूपचघातकआहेत . मासे हा जगातीलजवळजवळ ४00 कोटीमाणसांचाआहारआहे .

भारतातवायूप्रदूषणामुळे ५ वर्षाखालील १ लाखपेक्षाअधिकमुले २0१६ मध्येमरणपावली . तरजवळजवळ२0 लाखव्यक्तीभारतातदरवर्षी वायूप्रदूषणामुळेमरणपावतात .

आमचीप्रगतीआमचीसंस्कृतीआमचे उद्योग़आमचीवाहने़आमचाप्लास्टीकवापरयामुळेपृथ्वीवरसर्वांचेनुकसानहोतआहे . आसुदेबाकींच्यासमुदायांचीपिढयांचीआम्हालाफिकीरनाही . म्हणूनचमनुष्य इतकावेफीकीरझालाआहे हे खरेआहे . पृथ्वीवरील इतरपशू पक्षीवन्यजीव़कीर्डामुंगीजगतात कायऋमरतात कायऋ त्यांचेअन्नसाखळीतमहत्त्वअसतेऋहेआम्हीविसरलोआहोतजागतीकतापमानवाढ़जलप्रदूषण़वायूप्रदूषण़जंगलांचा –हास़आवर्षण़टंचाई दुष्काळयासगळयाआपत्तीआपणचम्हणजेसर्वस्वीमानवनिर्मित आहेत .

शहराजवळअसणारेअभयआरण्ये उद्यानेहीमाणसाच्याविरंगुळयासाठीअसतात हे आजसिद्धचआहे . आजयापृथ्वीवरवन्यजीवांनामाणसाच्याचमेहरबाणीवरजगावेलागतआहे . कारणमाणसाच्याप्रदूषणाचाफटकावन्यजीवांनाबसलाआहे . प्राण्यांचेजगणे हे बेभरवशाचेबनलेआहे . पूर्वीसर्वत्र आढळणारेप्राणी पक्षीआजप्राणीसंग्रहालयातपहावेलागतात . आजचिमण्यागिधाडेकावळेमाळटोळसापमाकडवाघचित्तापोपटसाळुंखी असे विविधप्राणीवपक्षीअस्तित्वाचीलढाई लढतआहेत हे पुढीलआकडीवाडीवरूनलक्षातयेते .

पृथ्वीवरीलनष्टझालेलेसजीव

सजीवांच्याजाती	जातींचीसंख्या
१ . सस्तनप्राणी	८३ जाती
२ . सरपटणारेप्राणी	२१ जाती
३ . उभयचरप्राणी	२ जाती
४ . अपृष्ठवंशीयप्राणी	९८ जाती

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal (AMIERJ) (Bi-Monthly)
Peer-Reviewed Journal Vol No III Issues IV
AUG -SEP 2014 ISSN 2278-5655

५ . मासे २३ जाती
६ . पक्षी ११३ जाती
७ . सपुष्पवनस्पती ८३४ जाती

वरीलआकडेवारीतहळूहळूमानवाचाहीसमावेशहोणारआहे . पर्यावरणाच्यानाशामुळेविकासाच्यानावाखालीआपणआपलाचविनाशकरतआहोत . पर्यावरणामध्येमानवाचाहस्तक्षेपवाढल्यामुळेजागतिकतापमानवाढीमुळेयेत्या ८0 वर्षात संपूर्ण मुंबई शहरआणिनदीकिना–याचीशहरेपाण्याखालीजाणारआहेत असे भाकीतअनेकपर्यावरणतज्ञांनीकेलेआहे . आजमानवजैवविविधमुळेजिवंतआहे . ज्यादेशातजैवविविधताजास्तआहे . तेवढादेशश्रीमंत असे जागतीकनामांकनआहे .

महाराष्ट्रात नरभक्षकठरवण्यातआलेल्या “ट१” ह्यअवनीह्वाघीणीचीहत्याआणिउत्तरप्रदेशातीलवाघाचीहत्या हे मानवआणिवन्यजीवसंघर्षाचे उदाहरणआहे . मानवाच्यापर्यावरणीयहस्तक्षेपामुळेवन्यजीवांनामानवीवस्तीतप्रवेशकरावालागतोआहे हे मुकेवन्यजीवमानवालाकसेसांगणार .

जागतीकवन्यजीवनिधीअहवालाच्यामतेपृथ्वीवरमानव हा एकमेवसजीवसर्वात शक्तीशालीझालाआहे त्यामुळेतोआजपृथ्वीवरीलसर्व सजीवांचेनिर्णयएकटाचहोऊ लागलाआहे .

वैज्ञानिकप्रगतीने त्याचीभूकअधिकचवाढतगेली त्यामुळेत्यानेनिसर्गालाओरबडलेनिसर्गावरआ□मणकेलेम्हणजेचमानवानेविज्ञानाचावापरविकासाबरोबरविनाशासाठीमोठयाप्रमाणातकेला .

माणूस कितीही मोठा झाला तरी शुद्ध हवा आणि पाण्याशिवाय त्याला जगताच येणार नाही . ानव भौतीक सुखाच्या आहारी गेल्याने वन्यजीव़ निसर्ग धोक्यात आले आता या गोष्टींचा गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ आलीआहे . प्रत्येकाने कृती करणे आवश्यक आहे . णुसते वन्यजीवांच्या हल्यात मृत्युमुखी पडणा–यास १५ लाख रूपये नुकसान भरपाई देऊन चालणार का ऋमगमुक्यावन्यजीवांच्याजीवांचीनुकसानभरपाई कोणकरणारऋपृथ्वीवरअसलेलीप्राणी

Aarhat Multidisciplinary International Education Research Journal (AMIERJ) (Bi-Monthly)
Peer-Reviewed Journal Vol No III Issues IV
AUG -SEP 2014 ISSN 2278-5655

वनस्पतीयांचीअन्नसाखळीमजबूतठेवण्यासाठीजैवविविधताटिकवणेअत्यंतमहत्त्वाचेआहे . त्यासाठीअसाविकासआपणासआवश्यकआहेविनाशनको . जगण्याचीवृत्तीवशाश्वतविकास हा मुंगीनेमानवालादिलेलाखरामंत्र आहे . दुष्काळातहीमुंगीजगण्याचीसर्व तयरीआपल्याछोटयावारूळातकसलेचप्रदूषणनकरताकरतेमात्र मानवजगण्यासाठीसर्वा नासंपवतअसल्याचेदिसूनयेते . निसर्गचामानराखूनकेलेलाविकासचशाश्वतविकासअसेल . त्यातूनचपृथ्वीवरीलमनुष्यासहीतसर्व सजीवांचे "जीवनजगणेसंदर्रसुरक्षीतअसेल" आपननिसर्ग सांभाळूनिसर्ग आपल्याला निश्चीतच सांभाळेल .

संदर्भ

१ . सकाळ ॲग्रोवन

२ . दै . लोकसत्ता

३ . दै . सकाळ

४ . दै . सामना